

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der Meij, Zaamslag; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; Ds. P. van Zonneveld, Doornspijk; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

Samenvatting van het gesprokene op de Bewaar het Panddag te Sliedrecht, op 28 april 1984.

Een geopende deur in de hemel

”Na dezen zag ik, en zie, een deur was geopend in de hemel.” Openb. 4 : 1a.

Johannes bevindt zich op het eiland Patmos, gelegen in de Middellandse Zee. Hij zit daar in de eenzaamheid, verbannen om het getuigenis van de Heere Jezus Christus. Hij had al een hoge leeftijd mogen bereiken. Hij heeft de schone bijnaam gekregen van ”de apostel der liefde”. Veel liefde heeft hij in zijn leven mogen ervaren van de Heere Jezus Christus. Veel heeft hij over de liefde tot Hem gesproken en geschreven. Doch de haat kon dit niet verdragen. De tijd waarin hij leefde was een geweldige tijd. De vijandschap in de wereld was ontzettend groot. Het had er de schijn van dat de duivel de scepter zwaaide. De gehele mensheid was nagenoeg gemobiliseerd tegen Jezus en Zijn rijk.

De ware volgelingen werden vervolgd en vaak op zeer wrede wijze van het leven beroofd. Johannes was derhalve ook een prooi geworden van de vervolgingswoede van de Satan.

De kerk, vertegenwoordigd door de zeven gemeenten van Klein-Azië, was maar zwak van moed en klein van krachten. Allerhande gebreken waren ook daar nog in te vinden, getuige de brieven die door Johannes aan die gemeenten geschreven moesten worden. De kerk was maar een klein kuddeke, te midden van grijpende, bloeddorstige wolven.

Wanneer Johannes alleen maar horizontaal had gekeken, naar voren en naar achteren, naar links en naar rechts, dan kon de bange vraag in zijn gemoed oprijzen: Wat moet er van terecht komen? De kerk was, menselijk gesproken, ten dode opgeschreven.

Wij leven nu in het jaar 1984. De kerk is wereldwijd uitgebreid. Je kunt haar vinden niet alleen in Nederland, maar ook in Europa en alle andere delen van de wereld. Wanneer je echter de kerk verhoudingsgewijs in de wereld gaat bekijken, dan is het nu nog precies eender als toen. Want in getal overtreft de wereld de kerk zeer ver. Zij verdwijnt er als het ware bij in het niet.

Wanneer we denken aan de kerk achter het ijzeren gordijn, dan wordt zij ook daar als een zeer kleine kudde vervolgd. En wij dienen naar het woord van God ”medelijden te hebben met de broederschap in de verdrukking”. Hebben wij dat ook? Een vraag die nu maar eens niet voor kennisgeving moet worden aangenomen.

Hier in ons land worden we weliswaar nog niet vervolgd. We mogen in rust en vrede nog te samen komen. We worden echter innerlijk verteerd door twist en tweedracht. Je zou het een binnenlandse oorlog kunnen noemen, die binnen de muren van de kerken woedt. Wat een gemeenschap van heiligen zou moeten zijn, lijkt niet zelden op een gemeenschap van ruziezoekers. Velen keren daarom de kerk de rug toe. Er gaat ten deze van de kerk geen goede reuk uit. Zij is niet wat zij zou moeten zijn. De zichtbare openbaring van de kerk lijkt op een koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is. En dat kan niet bestaan. Het is dan ook geen vrucht van de werking van de Heilige Geest, maar veeleer van de boze geest, die niet

alleen opereert in de wereld, maar die ook in de kerken zijn duizenden verslaat.

Een ieder die de zaak der kerk nog wezenlijk ter harte gaat, kan daarom ook de vraag bij zich voelen opkomen: Waar moet het nu met de kerk heen? Er is benauwing van alle kanten.

Wie de tijd van Johannes met die van nu vergelijkt, en dan, wereldwijd gedacht, zal moeten zeggen: Daar is niets nieuws onder de zon.

Johannes, die in de eenzaamheid niet zonder zorg verkeerde, krijgt bezoek uit de hemel. Dat is het grootste wat zich denken laat. Want in de hemel woont God. Hij is overal. Doch in de hemel, Zijn doorlucht paleis, openbaart Hij Zijn heerlijkheid het meest.

Johannes ziet een geopende deur. ”En ik zag, en zie, een deur was geopend in de hemel”. U moet goed lezen wat er staat. Er staat niet dat er een deur open ging, of dat er een deur werd opengedaan, doch dat er een deur geopend was.

Hoe heeft Johannes dat gezien? Ik geloof het heel eenvoudig zo te mogen zeggen: Hij heeft het met door de Heilige Geest geopende ogen gezien. Wanneer men het zo mag zien, dan komen er grote wonderen binnen het geestelijke gezichtsveld. Want de deur ging niet open, maar stond open. En dat is een wonder van vrije genade.

Toen de mens nog leefde vóór de val was er altijd een vrij verkeer tussen de hemel en de aarde, tussen de Schepper en het schepsel. Want de mens ontmoette zijn Maker aan de wind des daags. Er was een vertrouwelijke omgang tussen God en de mens als tussen een vader en een kind, en dat op de meest intieme manier.

Doch de mens heeft zijn oog en oor van God afgekeerd en het naar de duivel heengewend. De mens, die door vrij- en moedwillige ongehoorzaamheid van God is afgevallen, heeft het contact met God verbroken. Hij heeft zelf de deur van de hemel dicht gedaan. En God zou recht geweest zijn als die deur voor eeuwig dicht gebleven zou zijn. Want Hij is de volzalige in Zichzelf en heeft niet van node om van mensenhanden gediend te worden, als iets behoevende.

Ware de deur in de hemel gesloten gebleven, dan zou er nog maar één deur openstaan en dat is de deur naar de eeuwige rampzaligheid. Boven deze allerverschrikkelijkste deur staat geschreven: Wie hier binnentreedt, laat voor eeuwig alle hoop varen.

Dit is een werkelijkheid, die door ons nooit genoeg bedacht kan worden, zullen we ooit het wonder gaan verstaan dat er nu een open deur in de hemel is.

Johannes mocht op het rotsachtige eiland Patmos, omspoeld door het water der zee en besloten door de eenzaamheid, het oog naar boven slaan. Horizontaal was er geen uitzicht. Verticaal was het er wel. Ja zelfs een ruim zicht. ”Na dezen zag ik, en zie, een deur was geopend in de hemel.”

De deur was van binnen uit weer opengedaan. Is dat geen wonder? God trad als ’t ware door de open deur naar buiten met de belofte: ”Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, tussen uw zaad en tussen haar zaad. Datzelf zal u de kop vermorzelen en gij zult het de verzenen vermorzelen.” Op deze ene belofte zijn er nog velen gevolgd, die als lichtende sterren hebben geschitterd aan de donkere hemel. Tot in de volheid der tijden God met Zijn eigen Zoon door de deur

Van de administratie

We mochten in de afgelopen periode weer 16 nieuwe abonnees noteren, waarvan er 12 opgegeven werden door de kerkeraad te Sliedrecht. Aan giften ontvingen we voor ons blad f 184,50, waarvan f 100,- via de kollekte van Dordrecht-C., terwijl tevens nog een gift van f 300,- werd ontvangen voor de school te Dundas. Zowel voor de opgave van abonnees als voor de ontvangen giften, weer hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **School voor Dundas en Hamilton.** Met hartelijke dank kunnen we verantwoorden een gift van f 25,- en een gift van f 30,-.

2. **Ontmoetingsdag.** We hopen in het volgende nummer de namen van de sprekers te kunnen opgeven. Een lezer van ons blad deed de gedachte aan de hand om in de herfstvakantie samen te komen. Dan zouden hele gezinnen kunnen komen. Er is wel eens over gedacht om later dan eind augustus te vergaderen, maar het wordt te laat in de tijd. De praktijk bevestigt dat de zaterdag na Pasen en de laatste zaterdag in augustus het meest geschikt zijn.

B.

in de hemel naar buiten is gekomen. ”Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft niet verderven zou, maar het eeuwige leven zou hebben.” Door diezelfde deur zijn de engelen naar buiten gekomen, om het de herders, en in hen de kerk van alle eeuwen, kenbaar te maken:

”Zie, ik verkondig, u grote blijdschap, die al de volke wezen zal, namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, Dewelke is Christus, de Heere, in de stad Davids”. Deze zo zeer blijde boodschap is door het lied van de engelen bezegeld. Zij hebben het gezongen: ”Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen”.

Van de Heere Jezus Christus, de Koning der kerk, heeft de Vader getuigd: ”Deze is Mijn geliefde Zoon. in Dewelke Ik Mijn welbehagen heb”.

Deze Zoon van God, was Zoon des mensen geworden en zou de plaats van de mens op aarde in gaan nemen. Hij is de tweede Adam. Hij heeft volkomen hersteld, datgene wat door de eerste Adam volkomen verdorven was. Hij moest niet alleen de wet tot in tittel en jota toe vervullen, maar Hij moest ook al het oordeel dragen. En dat heeft Hij ook gedaan. Hij is, beladen met de last van de eeuwige toorn van God, over de aarde gegaan. Hij heeft Zijn leven moeten beëindigen aan het kruis. Daar ging voor Hem de hemeldeel dicht. Daar moest Hij het uitroepen, als iemand die ”buiten hing”: Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?” De deur van de hel ging daar voor Hem open. Hij moest dáár door.

”Hij is nedergedaald tot in de hel toe”. Hij heeft toen achter zich de deur naar de hel gesloten voor al de Zijnen. En toen Hij die onvoorstelbare gang door het uiterste oord der verschrikking gemaakt had, heeft Hij het uitgeroepen: ”Het is volbracht.”

Zijn werk op Golgotha is de **rechtsgrond** waarop de deur in de hemel open kan staan.

En God Zelf heeft daar Zijn zegel op gezet. Want "die overgeleverd is om onze zonden, is opgewekt tot onze rechtvaardigmaking". "Er is geen verdoemenis voor diegenen, die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vlees wandelen, maar naar de Geest". De deur naar de hel is voor de Zijnen voor eeuwig dicht. De deur naar de hemel, staat voor de Zijnen altijd open.

"Na dezen zag ik, en zie een deur was geopend in de hemel."

Johannes wordt verwaardigd om door de open deur in de hemel te kijken. Daar woonde en troonde God, zijn God, vol majesteit en heerlijkheid. Het was voor Johannes een verzoend God en Vader. Hij heeft alle macht in de hemel en op de aarde. Hij regeert. Niet de keizer, niet de wereld. Ook niet de dwaalleraars, die door "de leugenaar van de beginne" waren ingeschakeld.

De leidsels van het wereldbestuur liggen vast in de handen van God. Ook die van het leven van Zijn kerk, Zijn kinderen hier op de aarde. Deze wetenschap is voor Johannes onvergelijkelijk bemoedigend geweest.

"Na dezen zag ik, en zie, een deur was geopend in de hemel". Al was dan op aarde alle contact met de mensen verbroken, het was niet verbroken met de hemel, met God, met zijn Heere Jezus Christus.

Zo krijgt Johannes perspectief voor de kerk, voor de kerk van alle eeuwen. Ook voor de kerk in het jaar 1984. Want het staat niet voor niets in de bijbel beschreven.

Johannes kon nu wel zingen, in de eenzaamheid op dat eiland:

*Laat vrij het schuimend zeenat bruisen
d' Ontroerde waat'ren hevig ruisen
De golven mogen door haar woën
Het berggevaarte daar'ren doen.
De stad, het heilgdom, de woning,
Van God, de allerhoogste Koning,
Wordt in haar muren, t' allen tijd
Door beekjes der rivier verblijd.*

"Na dezen zag ik, en zie, een deur was geopend in de hemel".

De deur staat nog open. De grote vraag is: Hebben wij door de Heilige Geest verlichte ogen? Mogen wij er dóór zien? Mogen wij op God zien? Want Hij regeert in deze wereld, die kraakt in al haar voegen, wat ons predikt dat de wereld voorbijgaat met al haar begeerlijkheden.

Hij regeert ook Zijn kerk, hoe vervallen die ook zou mogen zijn. Als we rondom ons zien, is er veel dat met zorg vervullen kan. Doch als we verwaardigd mogen worden om naar Boven te zien, op God te zien, dan weet de gelovige, die in de dadelijkheid het geloof beoefenen mag: Het gaat goed, het komt goed. God zal alle dingen doen medewerken ten goede, namelijk voor diegenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn.

Wie door de geopende deur mag zien, komt ook voor zichzelf in het wonder terecht. Want voor hem zou de deur gesloten moeten zijn en eeuwig moeten blijven. Doch nu heeft het God behaagd om de deur te openen, en een rechtsgrond in Christus te leggen, waardoor die deur open blijven kan. En wie dan in de Zoon geloven mag, weet dat hij straks door die open deur zelf naar binnen zal mogen gaan, om dan eeuwig met God 'Drieëinig verenigd te zijn.

Wat zal dat wezen! Men wordt dan volkomen verlost van deze wereld die in het boze ligt. Men wordt dan ook volkomen verlost van het verdorven natuurlijke bestaan dat men in dit leven altijd nog meedragen moet. Men mag dan volmaakt zijn, ja men zal dan volmaakt zijn, om eeuwig God de eer te geven. Men mag dan eeuwig staan voor de troon van God, zelf ook met eer en heerlijkheid bekleed.

"Na dezen zag ik, en zie, een deur was geopend in de hemel."

De deur staat nóg open! Als u het geloof nog mist, waardoor in deze zo donkere tijd alleen uitzicht geboden wordt op een lichtere toekomst, laat dan geen tijd verloren gaan, maar haast u nog om uws levens wil. Want straks gaat de deur dicht. Als de genadetijd voorbij is, wordt hij voor eeuwig gesloten. En als u dan zult moeten beginnen om buiten te staan, hoe vreselijk zal het dan zijn, om, door eigen schuld, voor eeuwig verloren te moeten gaan.

Het mee-houden van een Bewaar het Panddag, geeft geen recht van toegang in de hemel. Dat hebben alleen diegenen, die zich met al hun zonden alleen hebben leren

verlaten op de Heere Jezus Christus, Die ook van Zichzelf gezegd heeft: Ik ben de Deur. Ieder die door Mij ingaat, zal ingaan en uitgaan en weide vinden.

Hij zal dan achter de deur, eeuwig weiden met een verwonderend oog.

Zalig, wanneer men door het geloof, dit als zijn toekomst mag weten. Dan wordt men uit de strijdende kerk verlost, om met de triumerende voor eeuwig verenigd te zijn. Men kan dan ook bemoedigd huiswaarts keren. Gezongen werd nog: Ps. 97 : 5, 6, 7.

Ds. H.C. v.d. Ent.

Onze 27e ontmoetingsdag

2

De pauze was dus aangebroken. Velen gingen naar de vergaderzaal om koffie te drinken en de maaltijd te gebruiken en met elkaar samen te spreken. Er waren er ook velen die in het kerkgebouw bleven of weer daarheen terugkeerden. Weer anderen zochten het in de vrije natuur buiten. Maar hoe de pauze ook doorgebracht werd, deze was voor jong en oud een goede gelegenheid om nog eens na te praten over het gehoorde, om van gedachten te wisselen, vriendschapsbanden aan te knopen enz.

We hadden zelf ook gelegenheid om hier en daar een praatje te maken en om indrukken op te doen. We schreven al dat er veel bezoekers waren. Onder hen waren ook verschillende predikanten, beroepen predikanten en studenten. We konden constateren dat er bezoekers waren uit Friesland, Groningen en Drente en uit alle andere provincies, met uitzondering van Limburg. Uit die provincie hebben we in elk geval niemand ontmoet. Wel waren er mensen uit Antwerpen en uit Gent. Er waren vele jeugdigen, ook oude getrouwen.

De boekhandelaar vertelde later dat hij veel boeken had verkocht. Het nieuwe boek van Ds. Van der Ent over Filemon was pas uitgekomen. Velen hebben het zich aangeschaft. Al enkele jaren geleden hadden sommigen zich voor en of meer exemplaren opgegeven. Voorzover zij op de ontmoetingsdag waren hebben ze het bestelde kunnen meenemen. Die er niet waren krijgen de boeken toegezonden. Mogelijk is dat intussen al gebeurd. Er was nog een apart tafeltje met een boekje dat door de kerkeraad van Werkendam werd uitgegeven ten bate van verbetering van het kerkorgel. Het bevat o.a. preken van de predikanten die Werkendam gediend hebben of nog dienen. Het vond vele kopers. We hopen nog wel op dit boekje terug te komen.

De pauze was eigenlijk wat kort doordat de morgensamenkomst wat later gesloten werd dan gewoonlijk, maar we moesten toch weer op tijd beginnen en dat gebeurde. De bezoekers hielden er al rekening mee, want tegen twee uur was het kerkgebouw geheel gevuld. Er waren toen nog meer bezoekers dan in de morgensamenkomst het geval was. Ds. P. Roos van Utrecht-Noord opende de middagsamenkomst. Hij liet zingen Ps. 65 : 2, las Romeinen 5 : 1 - 11 en ging voor in gebed. Zijn openingswoord ontleende hij aan het voorgelezen Schriftgedeelte. Een samenvatting daarvan, van zijn hand, kunnen we in dit nummer vinden.

Nadat we Ps. 25 : 2 gezongen hadden sprak Ds. H.C. van der Ent van Dordrecht-centrum over de open deur in de hemel. Daarvan is sprake in Openbaring 4 : 1a: Ds. Van der Ent zorgt zelf voor een samenvatting, die naar we hopen elders in dit nummer een plaats vindt. We zongen Ps. 97 : 5, 6 en 7. Intussen werd er gecollecteerd.

Daarna sprak Ds. M.C. Tanis van Sliedrecht-centrum een slotwoord. We hopen - aldus de spreker - straks weer heen te gaan. Hij hoopt dat allen de woonplaats mogen bereiken. Vooral is dringend nodig wat we lezen in Psalm 80 : 20: O HEERE, God der heirscharen, breng ons weder, laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden.

Het is zeker waar, dat God Zijn kerk in stand houdt. Maar: waarmee moeten we straks naar huis, als ik denk aan mijn kinderen bij de zuigkracht van de wereld, de verwereldlijking? Dat we samen mogen zijn is een zegen van de Heere. Maar we zijn er niet mee, dat we ouderwets zingen enz. Wat geconstateerd wordt is dat men er zo mee tevreden is. Er is een geest van zelfvoldaanheid. Is er een levende klacht?

We hebben nodig wat staat in Psalm 80. Het is niet best gesteld met de kerk. Het Woord staat niet meer centraal, maar een persoon. Het middel wordt gezien als Middelaar. God hoort naar Zijn Zoon: hoort naar Hem. Dan gaan we de Schriften onderzoeken. Hoe is het in ons eigen leven? Er is starre orthodoxie, maar ook een geestelijke zelfvoldaanheid: het komt met Gods werk in orde!?

De Heere heeft in het verleden de kandelaar weggenomen. De dichter van Psalm 80 was daar bevreesd voor. Hij merkt het hoe het in het Tienstammenrijk gaat. Hij spreekt over de wijnstok door de Heere geplant. Deze is aangetast.

Wat er kerkelijk gebeurt, daar zijn wij debet aan. Onze verantwoordelijkheid is groter naar mate we hoger staan. Was er het bidden in het verleden? Hoe is het in het heden? Alles gaat door: nieuwe theologie enz.

De dichter boog diep voor de Heere. Tot driemaal toe roept hij: o HEERE, God der heirscharen, breng ons weder. Naar het grondwoord betekent dit: herstel ons, bekeer ons. Dat moge leven. Dan zal er in het leven veel van blijken.

Laat Uw aanschijn lichten, zo zullen wij verlost worden. Dat is het hartelijke gebed van die man in het Tweestammenrijk. Toen was men daar nog aardig veilig. De dichter dacht echter aan het hele volk. De scheiding was er door de ongerechtigheid.

De kerk in Nederland is gescheurd. Men vecht voor eigen huis en Gods huis schijnt woest gelaten te worden. In de profetieën van Jesaja staan beloften voor Galilea. Gods Zoon kwam uit Galilea. Hij sprak: Ik ben het Licht der wereld. In het woord: verlossen zit de naam van Jezus Christus.

Laten we naar huis gaan met deze bede: o HEERE, God der heirscharen, breng ons weder . . . Dat strekt tot Gods eer en we worden dienstbaar als kerk in een wegzinkende wereld.

We zingen Ps. 85 : 2 en 4. Ds. Tanis gaat voor in dankgebed. We zingen nog Ps. 84 : 3, waarop Ds. Tanis op de gebruikelijke wijze eindigt. Het kerkgebouw begint leeg te stromen. Sommigen vertrekken dadelijk naar huis, anderen gaan naar de vergaderzaal om nog wat na te praten, een kop koffie te drinken of een boek te kopen. Er worden handen ten afscheid gedrukt. Men gaat heen, de een na de ander en tenslotte blijft alleen de koster met zijn medewerkers achter.

Er zijn vele goede woorden gesproken en gehoord. De Heere geve, dat wij er mee mogen doen wat Maria deed met de woorden van de herders. Zij bewaarde ze en overlegde ze in haar hart.

Het is intussen al weer half mei geweest. De zomer komt en dan de nazomer en dan komt de volgende ontmoetingsdag in zicht. Die zal D.V. gehouden worden op zaterdag 25 augustus a.s., naar we hopen weer te Kampen. De Heere geve dat velen elkaar dan weer mogen ontmoeten.

B.

HOORT HEM!

(samenvatting van het gesprokene op de Bewaar-het-Panddag te Sliedrecht op zaterdag 28 april j.l.)

Het thema van de toespraak wordt gevormd door twee woorden, die eens door God de Vader gesproken zijn ten aanzien van Zijn Zoon. Ze zijn gehoord op de berg der verheerlijking. Christus was die berg opgegaan om te bidden. Hij wilde Zijn hart uitstorten voor Zijn Vader, om van Hem kracht te begeren met het oog op het lijden en sterven dat aanstaande was. Toen gaf God antwoord; een drievoudig antwoord. Allereerst werd Christus verheerlijkt: Hij ontving een voorsmaak van de heerlijkheid, die Hem te wachten staat als alle arbeid volbracht is. Vervolgens zond de Vader twee bewoners van de hemel, twee verlost zondaren, Mozes en Elia, om met Christus te spreken over Zijn uitgang te Jeruzalem. Tenslotte klinkt er een stem uit de wolk: de stem des Vaders. Daarin spreekt de Vader uit, dat Hij in Christus een welbehagen heeft; juist als Hij Zich gewillig op weg naar het kruis begeeft. En dan loopt alles er op uit, dat de Vader tot de discipelen en tot allen zegt: Hoort Hem!

Hoort Hem! Dat is heel iets anders dan wat Petrus van plan was. Petrus wilde wat gaan doen: tabernakelen bouwen. Dat was op zichzelf zeer begrijpelijk. Het was ook heel

wat om dit mee te maken. Hier zijn de grootsten uit het Oude verbond, Mozes en Elia! De grote wetgever en de machtige profeet. Ze zijn hier en de discipelen kunnen hen zien. Ze zijn er getuigen van hoe ze met Jezus, hun Meester, samenspreken. Geen wonder, dat Petrus er naar verlangt, dit moment vast te houden. Laat ons hier blijven! Laat ons drie tabernakelen bouwen! Petrus wil aan het werk!

IJver is echter niet altijd goed. Ook godsdienstige ijver niet. Een mooi voorstel? Ach, Petrus weet niet wat hij zegt. Hij is onkundig. Hoe komt dat? Waar komt veel van onze onkunde vandaan? Petrus heeft niet geluisterd! Dat is de oorzaak! Hij had het kunnen weten! Maar door niet te luisteren bleef hij in het donker. En Petrus is niet de enige!

Waar het dan ook in de eerste plaats op aan komt is: luisteren! Daar valt in de Schrift grote nadruk op. Jes. 55: Hoort aandachtig naar Mij: hoort en uw ziel zal leven! En wat zegt God in Psalm 81? "Mijn volk, zeide Ik, hoor toe, en Ik zal onder u betuigen, Israël, of gij naar Mij hoordet". Maar Israël hoort niet! God gaat klagen: "Maar Mijn volk heeft Mijn stem niet gehoord".

O wee, als mensen over godsdienstige dingen gaan spreken, zonder gehoord te hebben! Dan komen er allerlei dingen, gesproken en gedaan, niet wetende wat we zeggen en wat we doen!

Wat is het dan voor horen, dat bedoeld wordt? Niet maar een horen met het oor. Niet alleen het opvangen van de klanken en het onderscheiden van de dingen die gesproken worden en ze overleggen in ons verstand. Het gaat om een activiteit van verstand en hart. Het gaat om een horen met de ziel; een aannemen van het Woord in het binnenste des harten.

Dat is nodig! Hierin heeft God de weg der zaligheid ontsloten. Wat moet ik doen om zalig te worden? Hoort Hem! Aan Zijn voeten zitten en daar door Hem onderwezen worden. De christelijke religie is allereerst een luister-religie! Hoe wordt een mens zalig? Al luisterend!

Dat is heel anders dan veel van het hedendaagse christendom gelooft en wil doen geloven. We zien allereerst een **doen**. Het lijkt wel alsof we van alles moeten doen. Allerlei plichten worden ons voorgehouden. Een nieuw legalisme wordt gepredikt; een legalisme, dat - wonderlijk - tegelijk een antinomianisme is. De plichten zijn namelijk niet gebaseerd op Gods geboden, maar op menselijke geboden, terwijl het gebod Gods krachteloos is gemaakt.

Maar, moet een mens dan ook niet wat "doen"? Ja wel, maar waar leert hij zijn plicht. Al luisterend naar wat Heere de onwetende en onkundige zondaar onderwijst. De woorden des Heeren geven wijsheid en door die te ontvangen krijgt een mens van zijn plicht een klaar bericht...

Hoort **Hem!** Waarom horen naar Hem? Betekent dat, dat Mozes en Elia niet belangrijk meer zijn? Dat alleen het Nieuwe en niet langer het Oude Testament onze aandacht opeist? Nee, dat betekent het niet! Het betekent dit, dat Christus de Vertolker, de Exegeet van Mozes en Elia en al de profeten is. Zo is Hij ook actief. Denk aan wat hij doet in het leven van de Emmaüsgangers. Hij legt hen uit in al de Schriften, die dingen die van Hem geschreven staan.

Ja, deze Zoon van God is Gods laatste Profeet; de hoogste Profeet. En wie kan beter Profeet zijn dan Hij? Naar wie kunnen we beter horen dan naar Hem? Niemand heeft ooit God gezien; maar deze Zoon des Vaders was in de schoot des Vaders - Hij heeft dan ook de Vader kunnen verklaren.

Waarom horen naar **Hem?** Omdat de Vader Hem gezonden heeft om Gods Woord bekend te maken; om de volle Raad God tot onze verlossing volkomen te openbaren. En de Vader heeft Hem tot dit werk bekwaamd. Hij heeft Hem de woorden in de mond gelegd. "De dingen, die Ik van Hem gehoord heb, dezelve spreek Ik tot de wereld". "Deze dingen spreek Ik, gelijk Mijn Vader Mij geleerd heeft" (Joh. 8 : 26, 28). Hij is de Exegeet van de Vader.

Wat een wonder en wat een zegen, dat deze Profeet er is. Wij verkeren in het donker; we zijn blind, onwetend, verloren. Maar de Vader heeft de Zoon gegeven om de duisternis te verdrijven en de onkundige

licht en verstand te geven. We kennen van nature onszelf niet; we kennen God niet; we weten de weg tot God niet, we weten niets van verzoening met God. Hoe zullen we deze dingen te weten komen? Zie, deze dingen komt de Zoon onderwijzen. Hoort Hem! Ja, hoort **Hem!** Want wie kan ons beter over deze dingen licht geven?

Dat geldt nog. Want als is Christus niet meer op aarde, Zijn werk gaat door. Door de ambtelijke verkondiging van Zijn Woord. Daarom wenst Paulus het de gemeente van Colosse toe: Het woord van Christus wone rijkelijk in u!

Hoort **Hem!** Als we nu beide accenten tegelijk laten vallen, wat moeten we dan horen? **Alles** wat Hij zegt. Want alles wat Hij zegt is Hem door de Vader in de mond gelegd. Petrus wilde niet horen toen Hij van Zijn lijden en sterven begon te spreken, maar de Vader zegt: Hoort Hem! Ook als Hij van het kruis spreekt.

Ja, alles wat Hij zegt moeten we horen. Hoort Hem als Hij spreekt van de verdorvenheid van het boze hart (Mark. 7 : 21, 22). Hoort Hem als Hij spreekt van de hopeloosheid van onze situatie: we zijn immers vlees! (Joh. 3 : 6). Hoort Hem, als Hij verkondigt de noodzakelijkheid van wedergeboorte en bekering. Hoort Hem als Hij spreekt van ingaan door de enge poort.

Hoort Hem als Hij spreekt van Zijn lijden, sterven, bloedstorting, Zelfofferande. Hoort Hem als Hij spreekt van liefde des Vaders voor zondaren. Hoort Hem als Hij nodigt: Komt herwaarts tot Mij... Hoort Hem als Hij van belofte van eeuwige leven spreekt. Hoort Hem, in alles wat Hij in de Naam des Vaders verkondigt!

Hoort Hem, ook als veel van wat Hij zegt tegen ons vlees en bloed ingaat en als het pijnlijk is om het te aanvaarden. Hoort Hem als Zijn Woord ons vernedert en ontledigt. Wij hebben geen keus! Het staat ons niet vrij te luisteren naar het een, terwijl we het andere van wat Hij zegt, verwerpen of naast ons neerleggen. Hoort Hem! In alles wat Hij zegt.

De Geest leert ons zo horen. De Geest van Christus. Jes. 11 zegt, dat de Geest op Hem is. Welnu, die Geest schenkt Hij aan zondaren en Die Geest leert mensen horen met het hart, zodat ze beginnen te verstaan wat tot hun vrede dient. Zodat het Woord hun spijs en drank wordt.

Maar als we het Woord van Christus verwerpen? Of als we alleen met het uiterlijke oor luisteren en als ons hart er ver van blijft? Dan staan er ernstige waarschuwingen in de Schrift. Hebr. 2 : 1-3; 12; 25. Vooral Joh. 12 : 47, 48: Christus zal niet oordelen, maar het **Woord** zal oordelen. O, wat is het daarom ernstig om onder de bediening van het Woord te zijn. Als we niet horen, zullen we geoordeeld worden! Maar anderzijds, wat een zegen om onder het Woord te mogen zijn. Namelijk, als we leren luisteren. Zalig, die het Woord Gods hoort en bewaart!

P. den Butter.

Verslag toespraak ontmoetingsdag

In Romeinen 5 spreekt Paulus over de machtige tegenstelling: dood en leven. Nauwkeuriger gezegd: Paulus spreekt over de dood en het leven van Christus.

Vers 8: Christus is voor ons gestorven, als wij nog vijanden waren.

Vers 10: Wij zullen behouden worden door Zijn leven.

Paulus spreekt vooral over het tijdstip van Jezus' dood.

Hij denkt terug aan Golgotha.

Op dat moment, toen Christus in de dood ging, wilde hij absoluut nergens van weten. Dat geldt ook van de Romeinen, aan wie hij schreef.

Wij waren nog zondaars!

Met die waarheid zijn wij vertrouwd. Alle mensen zijn immers zondaars. In de praktijk is echter niet ieder mens daarmee vertrouwd en bekend. De tollenaar bad niet: Wees mij genadig; hij bad: Wees mij, de zondaar, genadig. De Farizeër gebruikt echter die aanduiding niet.

Het woord "zondaar" is misschien voor ons een eretitel, een teken van onze rechtzinnigheid.

Leggen wij echter vers 6 en ook vers 10 er naast, dan zien we weer de feitelijke

betekenis van het woord. Want daar verklaart Paulus wat een zondaar feitelijk is: een goddeloze (vs. 6), een vijand (vers 10).

Het gaat om mensen, die volkomen bewust zich verzetten tegen God en Zijn Woord. Denk aan een soldaat in oorlogstijd: het geweer in de aanslag. Zo staat de kleine mens tegenover de grote God.

Zeker, wij gaan naar de kerk, wij leven naar Gods wet, wij geven onze offers, wie dienen Hem. Precies zoals Paulus dat deed. Toen Paulus nl. een vijand was, leefde hij niet midden in de wereld. Hij stond in een vroom, godsdienstig leven. Toch was hij een vijand, een zondaar.

Wij waren nog krachteloos. We waren op dat moment nog niets gevorderd. Hij erkent: ik had grote voorrechten (Filip. 3 : 5), ik was onberispelijk, ik had groot gewin, en toch, ik was volkomen krachteloos.

Zie daar het beeld, ook van een kerkelijk zondaar.

In deze uitspraak komt het genade-karakter van Gods werk in sterke mate uit.

Paulus bedoelt immers te zeggen: Het is bij God alleen begonnen.

Hij vroeg naar mij, terwijl ik niet naar Hem vroeg.

Zijn sterven voor een goed mens is verklaarbaar, maar voor een vijand is dat onverklaarbaar, het verklaart wel zeer verrassend Zijn liefde. Eenzijdige liefde!

De Remonstranten wilden boven die diepe verlorenheid van de zondaar uitstijgen. Ze wilden iets meer zijn dan zondaars. Zij maakten ervan: gelovige zondaars. Men kon en moest immers geloven.

Wij plaatsen er misschien iets anders voor. Jezus stierf voor uitverkoren zondaars, voor berouwvolle zondaars, voor zoekende zondaars, voor bekeerde zondaars.

Gelukkig staat dat er niet. Welk pak we de zondaar ook aantrekken, hij is en blijft en bevindt zich te zijn een zondaar, een vijand. Het is des te erger als we de werkelijkheid bepleisteren.

Er staat gelukkig: zondaars, vijanden, goddelozen, zonder een enkele nadere aanduiding. Niemand kan zeggen: het geldt mij niet. Ik ben geen zondaar. Uw naam staat hier ook. Maar denk dan ook aan zondaars die dat in waarheid zijn. We zijn het allemaal, maar weten we het ook allemaal? Toch is die wetenschap nodig.

Is het waar dat we ons zo eerlijk hebben leren kennen? Dat we gewoon geworden zijn, wat we al lang waren? Laten we ons alle bedekselen der schande ontrukken, als we zeggen dat we een zondaar zijn?

In dat sterven van Christus alleen ligt de genade. In dat sterven toen en op dat moment.

Daarin bevestigt God Zijn liefde jegens ons. Er staat niet dat Christus Zijn liefde bevestigt. God bevestigt Zijn liefde. Paulus blijft bij Christus alleen niet staan.

God bevestigt Zijn liefde jegens ons (Joh. 3 : 16).

Die liefde bestond al lang. Nu echter wordt deze opnieuw bevestigd, getoond. Deze liefde was er al in de eeuwigheid. Daar liggen de bronnen. Daarna werd deze liefde in de beloften geopenbaard, en tenslotte in Christus bevestigd.

Tenslotte?

Er staat in vers 5 dat deze liefde ook nog in het hart wordt uitgestort. De bevestigde liefde aan het kruis zou nog niemand gered hebben. Niemand zou zich daardoor laten trekken tot God. Deze liefde wordt ook nog door God Zelf in het hart uitgestort. O, hoe persoonlijk wordt het dan. Dan verklaart de Heilige Geest het sterven van Christus in het hart. Dan dooft de stroom van Gods liefde onze vijandschap die brandt als een vuur.

Hoe nodig is het dat we het kruis van Christus tot ons hart gebracht zien. Dat doet de Heilige Geest.

Hij doet dat op het gebed.

Tegenover het sterven van de Zaligmaker stelt nu de apostel het leven van Christus. Indien wij verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.

Is dat dan nodig?

Paulus is verzoend, is hij dan ook niet behouden?

Hij bedoelt hier het behouden worden in de toorn van de jongste dag. Dat oordeel moet nog komen. Dan blijkt pas ten volle dat het behoud vast ligt. Hoe kan men vrezen toch nog om te komen.

Er werd kennis ontvangen van ons verloren zondaarsbestaan; er mocht gezien worden dat Christus vijanden tot vrienden maakt; er mocht een blik geworpen worden in de liefde, de bevestigde liefde van God.

En toch . . . Hoe kan het verdonkeren en bestreden worden. Hoe bestrijdt satan dit genadewerk. Wat blijft het "ik" op de oude rechten staan. Wat houdt de wereld vast.

Bunyan laat ons de momenten beeldend zien, momenten waarop we vrezen: Zou ik er wel ooit komen?

Nu heeft Christus gekocht, met Zijn bloed. Als u iets koopt voor een zeer hoge prijs, dan is het ondenkbaar dat u het laat slingeren, als u het in uw bezit hebt. U zult het juist koesteren en bewaren als een sieraad.

Christus betaalde veel: Zijn bloed.

Zou Hij dan nu nog doen omkomen? Zou Hij nu slordig handelen met Zijn volk? Ondenkbaar!

In Zijn dood hen verzoend? Dan zal Hij door Zijn leven hen zeker vasthouden. Als een dode Christus zoveel doet, hoeveel te meer dan een levende Heiland. Ja, "veel meer", zo zegt Paulus.

Maar bedenk: het blijft een behouden worden. Ook na de rijkdom der verzoening vaart de kerk nu niet op eigen kracht en vroomheid. Maar het moet blijven: behouden worden.

Hij alleen doet het. Hij alleen volbrengt het. Lees met mij het belangrijke woord: indien wij verzoend zijn . . . Indien . . .

Als dat zo is . . . Als dat niet zo is . . .

Rusten wij niet voordat we ook dat woord begrijpen.

Ds. P. Roos.

Vrouwen in de kerk

3

6. Charisma en ambt.

Dit alles heeft nu ook gevolgen voor haar plaats in de kerk. Zij mag bezig zijn, indien haar geschenken, in het van God gegeven charismatische ambt.

De uitdrukking "charismatisch ambt" heeft toelichting nodig. Het Griekse woord charisma is afgeleid van het woordje charis = gunst, genade. Charisma krijgt dan de betekenis van: een genadegift van God = het heil in Christus.

Aangezien echter de toepassing van het heil in Christus het werk is van de Heilige Geest, krijgt het woord charisma de betekenis van gave van de Heilige Geest.

Prof. dr. F.W. Grosheide schrijft: "Even rijk en veelzijdig als het leven in de staat der rechtheid was, zijn de genadegaven, die de Heilige Geest in het rijk der herschepping uit de volheid van Christus put en uitdeelt".

Al wat de Heilige Geest in het rijk der herschepping uit de volheid van de Midde-laar neemt, om aan Zijn Kerk te schenken is charisma. In Rom 12: 7 en 8 lezen wij bijv. van charismata als profeteren, bedienen, leren, vermanen, uitdelen, voorstander zijn, barmhartigheid doen. Deze charismata werden alleen als zodanig erkend indien zij leidden tot de opbouw van de gemeente.

Het is duidelijk dat bepaalde charismata ook aan vrouwen gegeven worden. Is daarmee echter de weg vrij voor de vrouw tot het ambt van diaken, ouderling of herder en leraar? In gehoorzame navolging van de Heilige Schrift heeft de 16e eeuwse Reformatie een scherp onderscheid gemaakt tussen de algemene charismata, die zowel mannen als vrouwen ontvangen vanuit het heil in Christus, en het officiële ambt van degenen die leiding moeten geven in de kerk als diakenen, ouderlingen en herders en leraars. Deze ambten, waarin het gezagsaspect een rol speelt, zijn, ook volgens het nieuw-testamentische getuigenis, altijd verleend aan de man.

En geen wonder. Het in Christus één zijn (Gal. 3 : 28) betekent immers niet een ongedaan maken van de scheppingsorde, waarin de man en de vrouw resp. als hoofd en hulp op elkaar betrokken zijn.

Genade herstelt juist de geschonden scheppingsorde: Man en vrouw krijgen ook in de kerk hun eigen plaats terug. De man als hoofd in de regeerambten, de vrouw als dienende "hulpe" tegenover hem. Tot in de ambten toe blijft de man het hoofd der vrouw gelijk Christus het Hoofd is der Gemeente, de Behouder van het lichaam (Ef. 5 : 23).

Anderzijds zijn er vele vrouwen rondom Jezus geweest als hulp in dienende liefde. We

lezen van vrouwen die in de Heere arbeiden, in herbergzaamheid en dienstbetoon. De man representeert het Hoofd van de gemeente n.l. Christus. Vanuit Hem regeren zij in de gemeente. Niet vanwege betere kwaliteiten die zij hebben in vergelijking met de vrouw, maar krachtens Goddelijke ordening, volgens het getuigenis van het Oude en het Nieuwe Testament.

Meer waard dan robijnen

Hoeveel de vrouw voor de gemeente kan betekenen, al vervult zij geen ambt, laat dit boekje "Vrouwen in de Kerk" ons ook duidelijk zien. Welke belangrijke plaats neemt zij bijv. in het huisgezin in. Welke invloed oefent zij uit op de kinderen in de algemene en godsdienstige opvoeding. Hoeveel is een Godvrezende moeder waard die kinderen in de breedste en diepste zin van het woord "opvangt". Hoeveel is de offerende liefde waard van een vrouw voor een man. De waarde van een vrouw die de Heere vreest is groter dan van robijnen, zegt Salomo. Dat mogen sommigen ouderwets vinden. De Schrift getuigt het en de praktijk bewijst het dat een Godvrezende vrouw een zegen is voor haar omgeving, al hoeft het voor haar niet een ambt te bekleden. Een vrouw die God vreest door herscheppende genade ambieert het ambt niet. Wel kunnen ze de begeerte hebben van het Woord Gods te getuigen. Terecht is in dit verband weleens gezegd dat bekeerde vrouwen en meisjes wel predikant hadden willen zijn. En het is goed dat het in hun hart was. Nog nooit heb ik echter van een bekeerde vrouw gehoord die domina is geworden, die naar het hart van Jeruzalem heeft gesproken. De schapen van Christus volgen naar mijn diepste overtuiging de vrouwelijke ambtsdrager niet, noch degenen die zelfs maar een voorzichtig pleidooi daarvoor voeren. Houden die schapen van Christus het dan altijd maar liever bij het oude? Verre vandaar. De 16e eeuwse kerkreformatie heeft dat bewezen. Wij zweren niet bij menselijke tradities. Anderzijds hebben we op onze hoede te zijn om de emancipatiedrift van onze dagen niet te lichtvaardig te accepteren als een werk van de Heilige Geest. Laat de vrouw hulpe blijven en zij zal zalig worden. En de kerk zal er wel bij varen. En God in Christus zal Zijn eer krijgen. Door de Heilige Geest.

Ds. L.W. van der Meij.

Ds. J. Tamminga

Al een poosje geleden werd bij mij geïnformeerd naar de gezondheidstoestand van Ds. Tamminga te Burlington, die meermalen op een ontmoetingsdag van Bewaar het Pand heeft gesproken. We beloofden inlichtingen te zullen inwinnen. Op de ontmoetingsdag te Sliedrecht werden we daaraan herinnerd, maar konden nog niets mededelen, omdat we nog geen bericht hadden ontvangen. Dat is nu wel het geval. Wat we weten geven we hier door.

Mijn dochter Lies schreef, dat Murray, haar man, aan Ds. Tamminga gevraagd had zelf wat te schrijven, maar dat vond hij te moeilijk. Maar, had hij gezegd, schrijf erbij, dat ik naar de kerk kan en er al een paar keer zegen van heb gehad ook. Ds. Tamminga voelt de beenkanker aan zijn andere heup ook. Hij moest, toen Lies schreef, weer naar de dokter.

Murray voegde hieraan het volgende toe: Hij is erg blij, dat hij, ondanks zijn ziekte, toch nog naar de kerk kan. En al voelt hij zich soms zwak en heeft hij veel pijn, toch probeert hij dan te komen. Hij zit in de consistoriekamer. We hebben daar een "speaker" in aangelegd. Hij zei dat hij niets kon zeggen over zijn lichamelijke toestand, omdat dat de ene dag zo is en de andere heeft hij weer pijn. Hij denkt zelf dat de ziekte voortzet. Hij was er erg klein onder dat hij onlangs met zegen mocht luisteren naar een preek over de zwiigende Borg. Bij tijden zou hij zelf wel willen preken, maar hij ziet wel in dat dat niet meer gaat. Hij is altijd erg hartelijk.

Zijn schoonzoon, Ds. C.A. Schouls van Mitchell, schreef bij brief van 25 april j.l. - een paar dagen later dan Lies en Murray - het volgende: De conditie van vader Tamminga gaat langzaam achteruit. Hij kan de kerk bezoeken, maar heeft een gemakkelijke stoel in de consistoriekamer nodig. Hij gaat nog in en uit, maar rijdt niet zelf meer. Hij was hier enkele weken geleden op bezoek. Tot zover Ds. Schouls.

Het zal onze lezers, van wie velen hem kennen, goed doen een en ander over Ds. Tamminga te horen. Al tijdens het leven van zijn vrouw, die nog niet zo heel lang geleden na een smartelijke lijdensweg de eeuwige rust inging, had Ds. Tamminga de kwaal die nu zijn krachten hoe langer hoe meer sloopt. Zijn weg is moeilijk, maar uit het bovenstaande blijkt, dat de Heere hem sterkt en dat Ds. Tamminga de weg wil gaan, die de Heere met hem wil gaan. De Heere moge hem verder naar lichaam en ziel gedenken en doen leven bij wat Asaf eens uitsprak: Gij zult mij leiden door Uw raad en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen.

We willen hem, ook namens onze lezers, van harte groeten.

B.

Ontstaan en doel van Bewaar het Pand

Een nieuwe lezer van ons blad zou graag een kleine informatie willen hebben omtrent het ontstaan en het doel van Bewaar het Pand. Wat het ontstaan betreft kunnen we verwijzen naar het eerste nummer van het blad. Dat verscheen op 14 april 1966 als gevolg van een samenkomst van afgevaardigden van verschillende kerken, die zich afvroegen, wat er na de besluiten op de laatste generale synode gedaan moest worden. Er dreigde scheuring. Men vond elkaar in het besluit om een blad uit te geven, geen strijdblad maar een blad dat tot doel had het handhaven van de oude gereformeerde beginselen te bevorderen. Ook omtrent dit doel staat een en ander in het eerste nummer. In een Ten geleide van de commissie van redactie lezen we het volgende:

Dit is dan het eerste nummer van de uitgave, waarvan wij de verschijning al hadden aangekondigd.

Wij zijn niet opeens gekomen tot het besluit om dit blad het licht te doen zien. Verschillenden onzer hebben al jarenlang met anderen over de noodzaak van een dergelijke uitgave gesproken. De bezwaren, die daaraan verbonden waren, brachten er toe deze zaak voorlopig aan te houden. Intussen wordt de noodzaak van deze uitgave steeds groter. We hebben wel allerlei kerkelijke bladen, maar die geven in het algemeen geen voedsel voor de ziel, geen leiding aan het geestelijk leven. De inhoud daarvan bevredigt onze eenvoudige mensen niet, die bij de waarheid van Gods Woord willen leven. Daar komt bij, dat het kerkelijk leven zich in een heel andere richting gaat bewegen en hoe langer hoe meer het oude voetspoor verlaten wordt. Wij vrezen, dat velen in onze kerken zich lichtvaardig geruststellen voor de eeuwigheid. Velen hebben onze kerken al de rug toegekeerd. Dit is een proces, dat doorgaat. Het wordt hoog tijd, dat weer en meer hetzelfde geluid van vroeger wordt gehoord, toen veel meer naar voren kwam wat nodig is gekend te worden tot zaligheid, en toen de eenvoudigen voedsel voor hun ziel ontvingen en anderen afgemaand werden van de paden der zonde en des doods.

Het is niet onze bedoeling te gaan strijden tegen personen, maar wel om het op te nemen voor de waarheid, die onze vaders hebben voorgestaan en die Gods kinderen lief geworden is.

Wij hopen daarmee een dam te kunnen opwerpen tegen de steeds voortgaande vervlakking in leer en leven, en zo ook degenen, die van hetzelfde gevoelen zijn, meer aan elkaar te verbinden.

Het is onze hartelijke begeerte, dat de Heere deze uitgave zegene tot bekering van zondaren, tot vertroosting van Zijn volk, tot opbouw van Zijn kerk, tot afbreuk van het rijk van satan en tot verheerlijking van Zijn Naam.

Totzover de commissie. Velen hebben hun instemming betoond. We begonnen met naar ik meen ongeveer 1900 abonnees en hebben er nu ver boven de 3000. We merken telkens dat ons blad een zegen is voor velen. Verschillende kerkeraden hebben de uitgave van het blad bevorderd en waren bereid financieel te steunen. Om een goede financiële basis te hebben is de stichting Bewaar het Pand opgericht. Daardoor kwamen de financiële baten en lasten niet meer voor rekening van de medewerkers en de achterban, maar van de stichting. Daardoor konden ook legaten worden gegeven, wat meermalen gebeurd is. Mede hierdoor is de financiële grondslag goed te noemen.

In de loop der jaren werd behoefte gevoeld

aan ontmoetingsdagen. Ds. Baan heeft daar eigenlijk nog de stoot toe gegeven. Hij heeft zelf niet meer op zo'n dag kunnen spreken, omdat toen al een ernstige ziekte zijn lichaamskrachten sloopten. De ontmoetingsdagen blijken steeds weer in een grote behoefte te voorzien. Niet alleen om het gesproken woord, maar ook vanwege de onderlinge banden in samenzijn en gesprek. Dan blijkt steeds weer dat er mensen samenkomen die een van hart en een van zin zijn. **Velen gaan aan** het einde van een ontmoetingsdag gesterkt huiswaarts in het besef, dat de Heere ondanks alles nog veel goeds gelaten heeft. En men gaat weer uitzien naar de volgende ontmoetingsdag. We willen medewerken tot opbouw van het kerkelijke leven op de oude grondslag. Dat wordt niet overal begrepen. Kort voor de laatste ontmoetingsdag werd opgebeld door een verslaggever van het ANP. Hij vroeg om inlichtingen over die dag. Dat vloeiende voort uit de gedachte, dat we samenkamen in een soort protestmeeting, een vergadering van ontevreden, een actiegroep of zo iets. Dan zou er wat inzitten voor de pers! We hebben hem gerustgesteld en gezegd, dat hij daarvoor niet bij ons hoefde te komen. Gelukkig heeft ons samenkomen een heel ander karakter. We willen positief bezig zijn om het pand dat de Heere ons heeft toebetrouwd te bewaren.

We hopen dat onze nieuwe lezer - die ook al een nieuwe abonnee opgaf - en velen met hem, vooral zij die later abonnee zijn geworden, voldoende zijn ingelicht.

B.

Stephen Charnock

Bovenstaande naam zal de meeste van onze lezers niet veel zeggen. De man die deze naam droeg was godgeleerde en leefde van 1628 - 1680. In ons land is hij niet zo bekend. In een voorwoord van een zijner werken lezen we een en ander over hem. Dat geven we hier in het kort weer. Het verhaal van zijn bekering is verloren gegaan in de grote brand van Londen in 1666. Hij was een diepzinnig, ijverige student gedurende zijn gehele leven. Dit tonen zijn werken. In Oxford werkte hij samen met Thomas Goodwin en John Owen. Omstreeks 1675 werd Charnock beroepen naar Crosby Hall, waar ook Thomas Watson zijn arbeidsveld had. Comrie schreef met grote waardering en achting over Charnock en zijn werken.

We hebben kennis genomen van enkele van zijn werken. Deze zijn vertaald door H. Kortenhoff.

Een paar kleine werkjes gaan over: Het Heilig Avondmaal des Heeren waartoe en voor wie? De boekjes kosten f 8,50 per deel en zijn uitgegeven door Romijn en Van der Hoff b.v. te Gorinchem. Ze zijn zeer lezenswaardig. Charnock schrijft met veel overtuiging en we mogen slechts hopen ook overtuigend. We willen een paar gedeelten overnemen in een afzonderlijk artikel. Dan kunnen onze lezers zelf oordelen.

We hebben nog een ander werk van Charnock ontvangen. Dat is getiteld: Het bestaan en de deugden van God. Het eerste deel verscheen in 1981, het tweede in 1983; het derde deel zal vermoedelijk over een jaar het licht kunnen zien. De beide delen die we in ons bezit hebben tellen elk ongeveer 490 bladzijden. In het eerste deel behandelt Charnock het bestaan, de eeuwigheid, de onveranderlijkheid en de goedheid van God en in het tweede deel de alomtegenwoordigheid, de kennis, de wijsheid en het geduld van God.

Charnock is zeer breedvoerig en beziet de zaken waarover hij schrijft van alle kanten. Om een voorbeeld te noemen. Bij de onveranderlijkheid neemt Charnock zijn uitgangspunt in Psalm 102 : 27 en 28. Daaruit trekt hij de lering: God is onveranderlijk in Zijn Wezen, natuur en volmaaktheden. Tot beter begrip van deze volmaaktheid stelt hij drie oangen voorop, namelijk, dat de onveranderlijkheid van God een volmaaktheid is, dat zij een heerlijkheid is die aan al de eigenschappen van God toebehoort en dat zij noodzakelijk tot de natuur van God behoort. Charnock werk alles uit in allerlei verdelingen en onderverdelingen, die laten zien welke grote betekenis deze eigenschap van God heeft.

Om een indruk te geven van de wijze waarop

Charnock schrijft willen we in een paar afzonderlijke artikelen een en ander uit beide delen overnemen. Dan kunnen onze lezers zelf enigszins zien, dat Charnock niet alleen beschrijvend, uiteenzettend over het bestaan en de deugden van God schrijft, maar dat hij ook steeds weer zijn lezers aanspreekt en als bij hun naam noemt in allerlei verschillende omstandigheden en noden.

De boeken zijn verkrijgbaar in de boekhandel, en bij de vertaler: H. Kortenhoff, Wierinxwal 15, 4251 XK Werkendam, tel. 01835 - 2048. De prijs is f 45,- per deel.

B.

Een wandel met God 1.

Levensbeschrijving van

Ds. J.J.A. Ploos van Amstel

I. Afkomst, jeugd en jongelingsjaren

Uit het oud-adellijk geslacht der Heeren van Amstel gesproken, werd te Nieuwer-Amstel op 2 november 1835 onder burgerlijke omstandigheden een zoon geboren, die de doopnamen ontving van Johannes Jacobus Asuerus. Dit kind had het voorrecht een vader te hebben van wie eenmaal bij zijn groeve terecht getuigd zou worden: "Acht en vijftig jaren lang heeft hij met de meeste getrouwheid de Gemeente met zijn gaven mogen dienen. Hij was een nauwgezet ambtenaar, maar niet minder een nauwgezet christen, die zijn gaven wist dienstbaar te maken voor al, wat goed en edel is en voor alles, wat welluidt. Ook bij de wisseling van lief en leed op zijn levensweg, was Ploos wat hij wezen moest: een getrouw huisvader en, gesterkt in den Heere zijn God, heeft hij mogen leven de zijnen tot zegen. Zijn trouw en waarheidszin zullen ons ten voorbeeld zijn!"

Deze vader, de heer Johannes Jacobus Ploos van Amstel en zijn gade Gerritje van Aalderink nu waren, toen zij na drie dochters te hebben ontvangen, eindelijk een stamhouder verkregen, als in de wolken, en de groote blijdschap, die de kleine Johannes door zijn geboorte verwekte, is door heel zijn leven aldoor verrijkt geworden. De eerstgeboren zoon zou een zoon der vreugde en der eere zijn!

"Vrolijk van aard en zeer guitig" groeide het knaapje al spelend op. Van kindsbeen aan had hij godsdienstige indrukken en ook moesten de zusjes reeds vroeg meedoen als Johannes weer "kerkje spelen" wou.

Straks echter scheen de "geest der eeuw" het jonge hart aan te grijpen. Twijfelingen kwamen op en het gemoed zocht zich te pantseren met onverschilligheid, zodat zelfs het kerkgaan stremde en de illusie der kinderjaren om dominee te worden geheel verdween. De oude heer Ploos van Amstel had een eigen drukpers. Uren aaneen, soms dag aan dag, was de jonge Johannes hiermee bezig. Boekdrukker of althans boekhandelaar moest hij worden. Op zijn 14e jaar werd hij geplaatst in de "boekzaak" bij ene heer Spijker, doch "dit leven beviel hem niet."

Nu verkreeg hij een plaats op een notaris-kantoor en wel bij de heer Baak. Dan, terwijl hij hier werkzaam was, greep er een innerlijke verandering plaats in zijn gemoed. De twijfel aan de goddelijkheid van de Bijbel werd hem een pijn. De behoefte om te geloven kwam machtig op in zijn ziel. Hij kon Gods woord niet meer missen. Dit bracht hem op de knieën en de Heere brak in zoverre door, dat in het jonge hart de innige en blijde overtuiging opleefde van de waarachtigheid en dierbaarheid van het Evangelie van Jezus Christus, ons geboekt in de Bijbel, Gods onfeilbaar woord. Nu begon hij te getuigen en - preken te schrijven. De studie voor het notariaat werd verdrongen door bijbelstudie, en de huisgenoten lazen met verwondering de preken, die de notaris-klerk schreef. De vurige begeerte om predikant te worden vervulde nu al zijn zinnen en krachten en de Heere opende de weg, doordat een van zijn zusjes een legaat ontving en er op stond, dat deze gelden zouden worden besteed om de geliefde

broeder de weg naar het ambt te ontsluiten. Dadelijk begon hij met privaates te nemen in het Hebrueuws en binnen zes weken wist hij hiervan zoveel meester te worden, dat hij vrijstelling van de militiedienst verwierf. Binnen twee jaar had hij zoveel van het Latijn en Grieks onder de knie gekregen, dat hij 20 jaar oud, na wel doorstaan admis-sie-examen de college (zalen is voor die tijd veel te weids!) kamers van de Utrechtse Aca-demie mocht binnentreden.

't Begin van zijn studietijd was recht voorspoedig. 't Laffe "groenlopen", waarvoor zijn christelijk gemoed en fiere inborst een afschuw gevoelden, was het jaar, dat hij aankwam, verboden, en hij had het voorrecht zijn thuis te vinden bij de lievelinge der studenten, "moeder Bresser" in de "Gortsteeg", waar ondanks de nauwheid van het straatje "nooit een der drie kamers leeg stond."

Vrienden en clubgenoten vond hij in Magendans (thans te Slijk-Ewijk), A. Keers (nu te Hazerswoude), Westrik (die te Cothen diende), Van Straaten, J. Krayenbelt (tegenwoordig te Rotterdam), H. Höfker (die naar Oost-Friesland wederkeerde en te Wybelsum zijn gemeente vond, C. Nonhebel (te Ee overleden), Liera (reeds als proponent gestorven, en ook vaders Buysendijk - wiens huis toen een "Salem" genoemd werd - behoorde tot het vriendental, "dat recht prettig saam verkeerde, doch zo, dat het hoogste element niet ontbrak" en "vele gezegende uren" met name ook op de kamer in de Gortsteeg, werden doorgebracht.

Als student was de jonge van Amstel echter niet volkomen in zijn element. De levens-toon van het studentiekoze, lichtzinnige academieleven bleef hem vreemd; het sarcasme van sommige kennissen en zelfs van enkele clubgenoten deed zich soms te goed aan zijn ietwat eenzellig, soms schier onbeholpen, verlegen staan in een hem onsympathieke wereld, en - hoewel vrolijk van aard - was hij, de gemoedelijke peinzende gedurige bidder, meer geestelijk dan geestig, een vreemdeling in de wereld, die "ook van de wereld niet veel begreep." Zijn boeken waren hem kalme, lieve vrienden. Een weinig boekverzamelaar, ontzeide hij zich somtijds het genot van het middagmaal om maar met een of ander boekwerk de wordende boekerij te kunnen aanvullen.

Hoewel in de werkzaamheden en uitspanningen der "Chocola-club", trouwhartig delende, trok hij zich maar liefst op zijn kamer terug, "waar hij altoos te vinden was als zijn betrekkingen hem bezochten", ijverig bezig de rijstebrijberg der oudere Utrechtse theologie door te eten.

Door zijn examens worstelde hij gelukkig heen, hoewel hij iets ongehoords bestond, dat de onwil der professoren had kunnen opwekken.

"Innig vroom van gemoed, teder levende met God", die hem troostte en staande hield in smartelijk wegen en bij teleurstellingen, waaronder zijn jonge, tedere hart bitter leed, kwam de behoefte om te prediken weer zo krachtig boven, dat hij alle gelegenheden aangreep om het Evangelie te mogen verkondigen. Meer dan tachtig maal heeft vóór zijn proponentsexamen de jonge theoloog gesproken, en - in de Maliebaan in een evangeliesatielokaal nu en dan bijbeloefening te houden, dat was hem zielsgenot, ja zielsbehoefte. Hier leerde hij ook een jonkvrouw kennen, die eerlang de koningin werd van zijn hart. Doch haar zullen we eerst wedervinden, nadat onze "prediker van ganse ziele en met alle krachten" door de poort van het proponentsexamen het tijdperk der voorbereiding heeft verlaten en Ploos in zijn element is gekomen: de dienst des Woords.

Naschrift:

Dit is het eerste van een serie artikelen over Ds. Ploos van Amstel.

Ds. Hamstra te Elburg vond de levensbeschrijving in een oud boekje. Hij maakt de artikelen persklaar voor ons blad. De stijl is wat ouderwets, maar we hopen dat dit voor onze lezers geen bezwaar is.

B.

William Tiptaft

Deze dienaar des Woords leefde van 1803 tot 1864. Hij was een vriend van Philpot. Deze schreef over zijn leven een boekje. Dat was in

1867. In 1972 werd het opnieuw uitgegeven. In een voorwoord schreef B.A. Ramsbottom o.a.: Hier is een man die gevoelde het gewicht van het Woord van de Zaligmaker: Wie niet alles verlaat is Mijns niet waardig (. . .) William Tiptaft verliet alles om Jezus wil. Zijn dienst was door God zeer gezegend, bijzonder in de bekering van zondaren. Velen ontvingen hun eerste geestelijke indrukken onder zijn prediking. Verder zegt Ramsbottom, dat dit de enige biografie is, die Philpot schreef. We hadden dit boekje van Philpot al enkele jaren in huis in de gedachte dat het van belang zou zijn, dat het in onze taal zou worden uitgegeven, geheel zoals het in de engelse taal verschenen is, ook met de indeling in hoofdstukken en met de foto's. Kortgeleden kregen we in handen een boekje, getiteld Ds. W. Tiptaft, de vriend van Philpot door H. Kortenhoff, uit het engels vertaald. Dit boekje is in 1980 uitgegeven door Romijn en van der Hoff te Gorinchem. Het telt 85 bladzijden en kost gebonden f 12,90. De schrijver heeft kennelijk gebruik gemaakt van het engelse boekje van Philpot. Kortenhoff begint met de preek over Matheus 1 : 21, die in dat boekje aan de beschrijving van het leven van Tiptaft is toegevoegd. Verder heeft Kortenhoff de inhoud van het oorspronkelijke boekje veelszins verkort weergegeven. Dat betreuren we. De beschrijving van het leven van Tiptaft zou veel meer tot haar recht gekomen zijn, wanneer Kortenhoff had volstaan met de vertaling van het boekje. Hij geeft ons nu in zijn boekje goede lectuur, maar hij zou aan belangstellende lezers veel meer hebben kunnen bieden. Het boekje zou dan wel wat meer bladzijden hebben geteld en wat duurder gekost hebben, maar dat was het wel dubbel waard geweest. Toch doet het ons goed dat we in elk geval dit boekje over Tiptaft in onze taal hebben.

B.

Boekbespreking

Personen uit de 'Christenreis' van John Bunyan door Ds. C. Harinck. Den Hertog b.v. uitgeverij en boekhandel, postbus 2421, 3500 GK Utrecht, tel. 03403-73434

Terwijl hij (Bunyan) in de gevangenis was, die hij 'zijn leeuwekuil' noemde, kwam de begeerte in hem om zijn gemeenteleden te schrijven en tot nut te mogen zijn. Toen hij zijn pen daartoe opnam, dacht hij aan de reis van een christen naar de eeuwigheid, en meegevoerd door zijn gedachten schreef hij een allegorie over de reis van een christen naar de hemel.

Het resultaat was 'De Christenreis naar de eeuwigheid', nu bekend als één van de meest beroemde allegorieën, die ooit geschreven zijn.

Maar meer nog bekend als een troostboek voor allen, die door genade uit de duisternis geroepen zijnde, op weg zijn naar het eeuwige Sion.

In de weg van Christen herkennen zij hún weg. Het is daarom dat dit boek bij Gods kinderen van alle tijden zo geliefd is geweest. Voor de ware christen is de weg naar Sion nog steeds dezelfde zoals Bunyan die in zijn boek beschrijft. Het is door veel verdrukkingen dat zij moeten ingaan in het Koninkrijk huns Vaders.

Maar ook is de God van Christen en de vele andere pelgrims, die Bunyan in zijn boek tekent, nog steeds Dezelfde. Hij zal al de

Zijnen langs de smalle weg van bekering en geloof in Christus onfeilbaar tot de zaligheid brengen.

Nu is er heel wat geschreven over 'De Christenreis' van John Bunyan. De bekendste boeken zijn wel 'Blikken in de Pelgrimsreis' van J.H. Gunning en het boek van Ds. C. den Boer 'Een vreemd'ling hier beneên'. In deze boeken staat de persoon van Christus centraal. Dit is ook terecht, want om Hem gaat het hoofdzakelijk in het boek van Bunyan.

Maar naast Christen heeft Bunyan nog vele andere personen een plaats gegeven in 'De Christenreis', die vol lering, waarschuwing en troost zijn. Het zijn karakters, die vooral bijbels zijn.

Bunyan is waarlijk een meester in het tekenen van de karakters van diverse personen. In de tekening van de personen toont hij ons hun innerlijk waaruit zij handelen. Reeds de namen, die hij aan zijn personen geeft, vertellen ons met wie wij te doen hebben.

Er komen personen in voor, die door Gods genade tot nieuwe mensen zijn gemaakt. Hun karakter is door de Heilige Geest vernieuwd, gevormd en bewerkt. Er komen ook personen in voor, die als het ware door hun boze natuur geleid en door satan gevormd zijn.

Ik heb er mij op toegelegd deze nevenfiguren uit 'De Christenreis' te verklaren. Vandaar de titel: Personen uit de Christenreis. Om een passend slot te krijgen ben ik geëindigd met een beschrijving van 'De Hemelstad'.

Ik hoop dat naast de bekende persoon van Christen, door dit boek ook de andere personen uit 'De Christenreis' meer zullen gaan leven en zo het boek van Bunyan over de reis van een christen naar de eeuwigheid te beter verstaan zal worden. Bovenal geve de Heere, dat wij persoonlijk deze pelgrimsreis leren maken vanuit Stad Verderf naar het Hemelse Sion.

Zo schrijft Ds. C. Harinck, predikant der Gereformeerde Gemeente te Oostkapelle in zijn Voorwoord. We hebben daar niets aan toe te voegen. Men kope en leze dit boek en de Heere moge dat zegenen. Zulke lectuur heeft en houdt waarde, evenals 'De Christenreis' zelf.

Het boek telt 304 blz. Het is uitgegeven met zwart/wit illustraties en gebonden in gepastificeerd kleurenomslag. De prijs is f 37,50.

B.

1. De barbier van Piershil door Pleun R. Troost.

Willem Tichelaar, de barbier van Piershil, staat in onze geschiedenis bekend als de man die een aanklacht indiende tegen Cornelis de Wit, de broer van de Raadspensionaris. De schrijver van dit boek stelde een uitgebreid

Particuliere vakantie-woning

TE HUUR

in Arnhem van 16 juli tot 16 augustus. Vlakbij recreatiegebied Veersemeer. Prijs nader over een te komen.

NIEUWLANDSEWEG 9
4341 CN ARNHEM
TEL. 01182 - 1944

■ U wilt in een principiële, huiselijke sfeer UITRUSTEN, aansterken, op verhaal komen of zo maar enige gezelligheid vinden? Bel dan eens in Driebergen 03438 - 12466. Geen TV of radio, wel prima verzorging, ook dieet. Op doktersadvies evt. met rijksbijdrage tot 90%. "Repos Ailleurs".

ZIET U ER GEEN GAT MEER IN?

Behalve de rustgevende en kalmerende werking van onze plantaardige zenuwtabletjes, versterken zij ook het zenuwgestel. Ook bij langdurig gebruik geen gewenning! Kuur voor een maand f 20,-.

DROGISTERIJ SIKKING

Barvoetstraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgiro 190609.

onderzoek in naar deze beruchte barbier. Hij kwam tot de verrassende ontdekkingen en legde die neer in een boeiend historisch verhaal. Het speelt zowel in Piershil, als in Dordrecht en Den Haag. Haat, corruptie en hebzucht hebben een belangrijke rol gespeeld bij de moord op de De Witten.

Zo lezen we op de achterzijde van de band. Het is een boek dat zeker met spanning zal worden gelezen. Een enkele opmerking willen we maken. Op blz. 93 wordt iemand verzocht een eed af te leggen. Dat houdt in, zo lezen we, dat alles wat ge straks zult verklaren anders is dan de zuivere waarheid. Moet dat niet zijn: niet anders is dan . . . ? Het boek telt 148 blz. en kost gebonden f 18,50.

2. Zo God voor ons is, bloemlezing uit het werk van Dr. H.F. Kohlbrugge.

Dit boekje is samengesteld door C.E. van Maanen - van de Beek. Het bevat een bloemlezing uit het werk van Kohlbrugge. Deze prediker is onder ons bekend, zodat we hem niet behoeven te introduceren. Er zijn 71 fragmenten uit de geschriften van Kohlbrugge opgenomen, grotendeels gerangschikt in de volgorde van de behandelde stof in de Heidelbergse Catechismus. In het eerste fragment vertelt hij een en ander uit zijn eigen levenservaring. Ook de andere fragmenten laten zien, dat Kohlbrugge iemand was, die op de leerschool van de Heilige Geest was onderwezen. Ds. D. van Heyst te Ommen schreef een Voorwoord. Het boekje telt 104 blz. en kost f 11,90.

B.

Stationssingel 50
Tel. 08385 - 13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Als u wat te vieren hebt: hou het in 'IRENE': stijlvol, gezellig, huiselijk, betaalbaar en . . . in eigen kring!

HOTEL - REST. 'IRENE'

Fam. Bostelaar,
ELSPREET
tel. 05779 - 1236

Wel eens op TEXEL geweest?

Beslist de moeite waard. Bos, duinen, zee, vogelbroedplaatsen, visgelegenheden, etc., en . . . rust.

U kunt op 'DE VERRASSING'

gebruik maken van volledig pension voor groot en klein.

Prijzen v.a. f 270,- p.w. Of u kunt kiezen voor een bungalow met alle comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers speciale voor- en naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze kleurenfolder aan. Tel. 02223-661 of 391.

PLAATS UW ADVERTENTIES IN

BEWAAR HET PAND

ENERLEI SPRAAK-ENERLEI WOORD

In kerkelijk Nederland is een spraakverwarring gekomen. Men verstaat elkaar niet meer door de hoeveelheid bijbelvertalingen. En de stroom vertalingen breidt zich nog steeds uit. Ook de spraakverwarring wordt almaar groter.

U kunt er aan meewerken dat de **STATENVERTALING** onder ons volk bewaard blijft, zodat we weer komen tot **Enerlei spraak - enerlei Woord**.

U kunt b.v. een gift overmaken op giro 1355 824, penn.m. GBS Veenendaal.

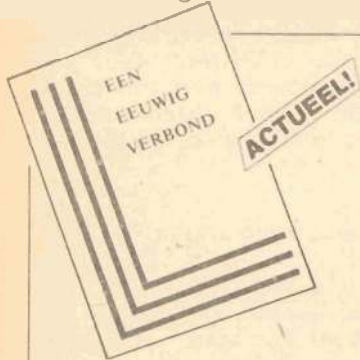
Beter is nog om donateur te worden, minimum contributie f 5,- per jaar.

U ontvangt dan viermaal per jaar het informatieve blad **STANDVASTIG**, dat u volledig op de hoogte houdt van het werk van de Gereformeerde Bijbelstichting.

U hoeft geen postzegel te plakken als u zo adresseert:

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING

ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

Prof. J. Kamphuis

EEN EEUWIG VERBOND

Het thema van het Verbond komt tegenwoordig weer in allerlei verband aan de orde. Over het Verbond en over de doop als Verbondszegel is het ook gegaan in de tijd van de Vrijmaking, veertig jaar geleden. De vragen van toen, de grote vragen van de zekerheid van het geloof, hebben in onze tijd wezenlijk nog niets van hun actualiteit verloren. Ze hebben zelfs nieuwe actualiteit gekregen, nu we met een nieuw subjectivisme hebben te maken.

Die overtuiging draagt de schrijver van dit boek uit. Hij heeft 25 jaar als hoogleraar gewerkt in de kerkgeschiedenis en de dogmatiek.

In een afsluitend hoofdstuk spreekt hij ook afzonderlijk over de praktijk van het leven in het Verbond.

Ca. 160 pagina's, gebonden

f 24,95

VERKRIJGBAAR IN DE BOEKHANDEL

vijlbrief haarllem

druktechniek / publicaties / communicatie

Postbus 6080, 2001 HB. Telefoon 023 - 24 90 41